V.

DE

AFFECTIONIBUS JURAMENTI JUDICIALIS

DISCURSUS

SOLENNIS,

Quem

D. T. O. M. A.

Autoritate & consensu Magnifici Nobilissimiq; in illustri Salana JCt. ordinis,

PRÆSIDE

Viro Magnifico, Nobilissimo, Consultissimo, & Excellentissimo

DN. CHRISTOPHORO PHILIPPO RICHTERO,

COM. PALAT. CÆSAR. JCt. & Antecessore in hac Salanâ celeberrimo, Dicasterii Prov. Scabinatusq; Assessore gravissimo, p. t. Facult. Jurid. DECANO, & Seniore, &c. Mecænate, Promotore, ac Præceptore suo æternùm observandissimo:

PRO LICENTIA,

obtinendi summum in utroq; Jure Doctoratus gradum,

publicæ disquisitioni submittit

MARTINUS Pilz/Fridlandâ BOHEMUS.

ad diem 24. Julii,

in auditorio JCtorum,

horis ante & pomerid.

JENÆ

Excudebat SAMUEL KREBSIUS

ANNO M. DC. LVII.

I. N. D.

Præfamen.

AB ineunte ætate studiorum meorum juridicorum mihi perplacuit consilium *JC. Pauli in l.25. D. de lib. leg.& Ulpiani in l.1. in pr. D. de suspect. tut. Leonis* itidem *nov. 46.* atq; unicè in præsentiarum in causa est; ut *JURAMENTI JUDICIALIS* materiam practicabilem, quotidianam & utilissimam, *inauguralis dissertationis loco* eligam, qua dies solennis ducatur colloquii. Præposterus autem cum sit ordo, prius humana petere subsidia, postea divini favoris gratiam postulare, *c. 69. de consec. distinct. 1.* imitamine *religiosissimi Imperatoris nostri in l. 2. C. de off. Præf. Prat. Aff. & l. 1. §. 2. C. de V. J. E.* Ante omnia *Supremi Numinis* honorem mihi ante oculos ponens, divinum Ipsius desidero auxilium! Quo præmisso de ordine me jubet esse sollicitum *Imperator §. 5. J. quib. mod. testam. infirm. §. 34. J. de legat.*

Quemadmodum enim fusis licet omnibus membris, statua haud est, nisi collocetur, uti in principio *operis de Probationibus loquitur Josephus Mascardus*, ita ego tùm demum tertii hujus solennis speciminis pensum rectè me aggredi putabo, si beneficio ordinis cujusdam, qualis haberi per temporis angustias potuit, cogitationes meas promovere conatus fuero. Tractaturus itaq; V. Capitibus *principaliores affectiones Juramenti Judicialis:* delationem, præstationem, & relationem, & tot numeris, singulis capitibus subjiciendis, quod expedit ad commodius tantum, quantum pro exercitatione ingeniorum sat erit proponendum: *Primò Præcognita, secundò Delationem sub ratione IV. causarum, tertiò Præstationem, quartò Relationem includam, quintò Effectum Judicialis Juramenti cum prædictis affectionibus spectati, assignabo.* Sit itaq; *Bono Cum DEO.*

DE

PRÆCOGNITIS.

I.

NImirum cum ſine origine ſua nihil perfectum eſſe judicetur. *l. 15. §. 11. D. de aur. & arg. leg.* paulò altius ſpecies hæc *Juramenti litis deciſorii* & *affectiones* Ejus veniunt repetendæ. Sumus autem primò ſolliciti de conceptu Juramenti communi, poſteà ad contrahentes progrediemur. Utemur adhoc traditis Scholaſticorum veriſſimis, quamvis apparentèr diverſis, & præſupponimus duo. 1. Juramentum eſſe, quia hoc teſte *Suarezio lib. 1. de Jur. aſſert. c. 1. in pr.* tàm eſt clarum ex Sacra Scriptura & uſu, ut nulla indigeat probatione. 2. Comprehendi ſub genere actus religioſi externi. Nam ſecundum *Thomam*, cujus ſententiam primo loco referemus, duplices ſunt actus religioſi, interni & externi: Hi ſunt, qui tradente *Suarezio in proœm. d. lib. 1. n. 1.* diſtinguuntur ab affectu colendi, unde etiam de natura internorum facilè quis judicabit. Externos *Thomas in q. 84. & 89.* dividit tum in eos, quos exercemus offerendo aliquid DEO, tùm in eos, quibus aſſumimus aliquid ſacrū & divinum. Poſterius membrum ſubdividit in cultū Sacramentorum & in aſſumptionem Nominis Divini. Ad hanc iterum refert juramentum, ad jurationem & invocationem. Et ita ſub genere actus religioſi externi etiam comprehendit juramentum.

II. Juramentum hoc refert *Suarez. in tr. 4. Juram. in proœm.* ad locutionem cum *DEO*, quando licet, inquit, hic modus loquendi ad *DEUM* non ſit tàm expreſſus, (reſpicit magis expreſſum modum ſc. Orationem ſive Petitionem &c.) re tamen vera eſt etiam locutio ad DEUM. Declarat id in his verbis: *Nam per Juramentum invocatur aliquo modo DEUS, non poteſt autem invocari, niſi aliquo modo loquamur cum DEO.*

Pe-

Penitius in verbis: *per Juramentum invocatur à nobis testis, vel tanquam fidejussor, & quandam tacitam involvit petitionem.*

III. Et quamvis exinde *Svarez n.4. in proœm. d. tr.* novam rationem comprehendendi actus externos religionis colligat, dum quosdam in actione, alios in receptione, alios deniq; in sermone seu locutione ad DEUM consistere putat, (ad qvos etiã refert juramentũ,) tamẽ veritati firmæ assertionis nostræ nihil decedit: *Add. Confirmationis causa c.4. prælaudati Svarezii n.4.* Ubi ex Sacra Scriptura *Deut.6. Lev.19. & Patribus, Tertulliano* in *Apologetico, c.20.* & *c.35. in fin. Hieronymo. in c.5. Matth. Philosophis, ut Aristotele l.1. Meth. c.3. & in Rhet. ad Alexand. c. de Jurejur. Cicerone l.3. Off. item J. Canonico c. tua nos. c. si vero. c. debitores. c. querelam. de jurejurando.* hanc assertionem abundè probat. Textus J. Civ. *in l.1. D. de Jurejur. l.2. C. de reb. cred. l. ult. eod.* haut aliter intelligimus, quàm quod prædicta nostra assertio disertè in iis contineatur, adeoque inter officia religionis Jure etiam Civili ponatur. Ad argumenta contraria more suo, h.e. accuratè respondet *Svarez. d.c.4. n.9. usq; ad 14.* Omninò itaq; religio, quę attestante *Svarezio c.4. n.6.* debitam DEO reverentiam servat, dat formam moralem juramento, id quod satis est, ut actus dici queat religiosus. *Confer. th.2. & 9. Exerc. Dn. D. Struv. XVII.*

IV. Viso itaque conceptu Juramenti communi cæteros conceptus contrahentes ejusdem, *Duce Nobilissimo, Dn. Georgio Adamo* Struve *J.U.D. Antecessore in hac Alma Salana,* & P.P. *famâ diffusissima, Patrono meo, suprà quàm cuiquã credibile est, de me merito*, in brevissima verborum compage ex *th.2. Exerc. XVII. Syntagm. Jurisprud.* subjicio: *Jusjurandum est religiosa rei alicujus asseveratio legitimè facta per invocationem DEI in testem.* Addi huic potest altera: Jusjurandum est legitima rei alicujus cum assumptione nominis divini contestatio. In his subsistentes, alias definitiones & descriptiones tum *Theologorum* tum *JCtorum*, quas *Silva* in *tr.* de *Juram.*

ram.1.p.n.1.ex Glossa in Rubr. D.de Jurejur. & Glossa 22.q.1.in pr. Panormitano,Felin. & aliis *Rubr. extr. eod. Hostiens. in summa in pr.ejusd.t.* non afferemus. Summa verò omnium est,quam attigit *D.Thomas 82.q.89.art.1.* ubi dicit, *jurare esse DEUM in testem assumere,ex Augustino serm.28. de verbis Apost.c.3. dicente, quomodo tu, cum juras, DEUM adbibes testem,sic ipse cum jurat, se adbibet &c.*

V. Non immeritò definitur per *asseverationem* in actu generali, asseverandi vel enunciandi, ut comprehendatur tàm affirmatio,quàm negatio, tùm simplex assertio tùm promissio. Nam dicente *Svarezio c.1.n.1. l.1. de jur. præsertim assert.* ab his omnibus abstrahit vox juramenti, & ita sub prædicto genere omnes definitiones, quæ ab aliis assignantur, comprehenduntur. Additur autem in definitione, oportere esse asseverationem, *per invocationem DEI in testem*, ut compleatur ratio juramenti, quam particulam rectè *D.Thomas* ex fine juramenti declarat, qui est confirmare veritatem tanta certitudine,ut ad terminandam quamvis controversiam sufficiat ex *Paulo ad Hebr. c.6.* Divinum autem testimonium sufficit ad veritatem hoc modo confirmandam, cùm humanum testimonium fallibile sit. Ideò enim juramentum introductum est,per quod veritas aliqua divino testimonio confirmetur.

VI. Prædictis planè non obstat, quod non omne juramentum per *Deum* fiat: sed aliquod per idolum aut creaturam aliam,quæ Deus non est: ut sumitur *Jac.c.5.* Quapropter *Silva* addit,juramentum esse,cum veritas testimonio DEI,aut creaturæ confirmatur. Resp. enim cum *Svarez. c.1.n.2.* Additamentum hoc Silvæ potius juramentum destruere, cùm creatura ut creatum non possit sufficienter veritatem confirmare,quod tamen per juramentum intenditur. Gentilium itaque juramenta,qui per suos Deos jurant (ad quæ etiam *Ci-*

ceronis

tenenti l.a.offic. cujus mentionem facit *Dn. D. Struv. d. exercit. 17. th. 2.* refero, licet de asseveratione alicujus rei verâ sint, falsa tamen sunt & putata, quia non in verâ divinitate, sed in ea, quæ vera tantùm existimatur, fundatur, cum reipsa falsa sit. Benè itaq; monet *Svarez. d. loco:* quando dicitur, juramentum esse Deum in testem adducere, formaliter esse intelligẽdum, & cum proportione applicandum: quod si enim ex falsa religione procedat, in re ipsa non habebit authoritatem Dei veri, sed tantùm in intentione & falsa existimatione jurantis. Si ex vera fide, fundatur in authoritate veri Dei.

VII. Præterea ad absolutam seu abstractivam juramenti considerationem pertinent duo, quæ omni insunt juramento, teste *Svarez. n. 4. c. 1. d. tr.* *Unum est realis actio, per quod juramentum præstatur*, *aliud est honestas ipsius juramenti.* Primum dici potest Physicum cum *Svarez. d. loc.* & quasi *materiale*, secundum morale & quasi *formale.* De utroq; jam esset agendum, &, quomodo ad actum jutamenti intellectus, proponendo necessitatem jurandi & utilitatem, voluntas adjungendo voluntatem, seu intentionem jurandi, lingua consummando juramentum, concurrant, dicendum, itemq; de bonitate juramenti. Verùm cùm utrumq; ex *prædicto Svarez.* petere in proclivi sit, nec non ultimum, præsertim ex allegatæ *Exercit. 17. th. 2. & seqq. usq; ad 20.* haurire liceat, frustraneo labori nullam adducemus operam.

VIII. Statim itaq; nos ad divisiones juramenti accingimus: de quibus notandum, quod potissimæ desumantur vel à materia, vel forma jurandi. Prioris generis duas adducemus, quarum ultima apprimè ad negotium nostrum facere videtur. Anteà autem observandum est, quod juramentum, cùm sit actus humanus, non possit habere materiam Ex Qua, præter ipsa verba vel signa, quæ mentem in juramento indicant. Illa verò cùm potiùs formaliter ipsum juramentum

conti-

contineant externum, sub forma juramenti comprehendimus. Solum ergò potest habere *Materiam Circa Quam*, quæ est res ipsa seu assertio juramenti, in quam cadit. *Vid. c. 2.* Illa autem res cùm possit esse vel sacra seu spiritualis, vel humana seu civilis, hinc colligere possumus cum *Svarez. c. 7. n. 4. d. tr.* quoddam juramentum omninò sacrum siveSpirituale, quoddam humanum vel temporale dari. Sub priori membro comprehenduntur vota Deo facta juratò, quæ fiunt de præstanda obedientia & reverentia Prælatis, item quæ fiunt in confessione fidei de illa tuenda, quæve ad purgandam hæresin dantur suspectis. An verò huc pertineat juramentum filii, qui ad annos discretionis pervenit, si per juramentũ citra parentis consensum voveat, se in Gloriam Dei Ecclesiasticum vitæ genus amplexurum, præsertim si parentes filio ad alios fines Reipubl. utiles uti possint & velint, videb. *in discursu. Vid. interim differt. moralis de votis & juramentis Joh. Henichii, SS. Th. Doct. in Acad. Hasso-Schaumburgica, c. 2. quæst. 4.* Qui, quod tale votum absque juramento irritum reddi à Parentibus jure patriæ potestatis possit, affirmat, modò votum filiorum directè ad cultum divinum tendat, nec parentes gravissimas & urgentissimas causas habeant. Ad alterum membrum pertinent juramenta, quæ in judiciis tàm civilibus, quàm criminalibus, de contractibus, promissionibus & assertionibus de rebus humanis fiunt. Benè a. notandum, quod in his omninò possit esse differentia secundum magis & minus, ut videre licet in causis Ecclesiasticis, quæ, licet alioqui temporales sint, magis tamen concernunt pietatem, quàm alia, quæ versantur in causis merè temporalibus.

IX. Talis quoq; (ut propius omissis aliis ad scopum accedamus) materialis scilicet divisio est communis illa & recepta juramenti in assertorium & promissorium. Æquè enim *modo loquendi Dialecticorũ* est accidentis in sua subjecta. Vid. *Suarez.*

d.

f. 239. vet. 12. n 34. f. 263. & f. 216. n. 15. it. f. 238. n. 13. Wehn. *obs. pract. voc.* **Landesfürstl. Obrigkeit/** *& voc.* **Landsteuer.** adeo ut in ejus & imperii præjudicium ne quidem cum juramento alienæ jurisdictioni sese submittere valeant. *Sixt. de regal. c. 4. §. 67. n. 68.* Knich. *in epops. n. 177.* Licet in alterius principis territorio nobilia & libera ipsorum prædia sita sint. *vid.* Gail. *d. arrest. c. 6. n. 8.* ac jure feudi ab eo dependeant, per ea, quæ tradit Gylm. *Symph T. 1. p. 1. 4. f. 300.* Knich. *d. Sax. non provoc. verb ducum Sax. c. 6. n. 3. & seqq.* Klock *d. contrib. c. 4. n. 273. & seqq. usque ad n. 279 jung. th. 5. post princ. de quorum alienatione & aliis insuper ad ea spectantibus quæstionibus integrum juris responsum cum rationibus dubit. & decid. refert Besold. thes. pract. voc.* **Ritterschafft.** vel etiam alia insuper bona ab eo in feudum teneant. Limn. *d. J. P, l. 6. c. 3. n. 3. & seqq.* Spreng. *d. c. 15. in pr.* Quia vasallus quat. talis non est subditus Domini *vid. 2. f. 5.* Nob. Dn. Struv. *Ex. feud 8. th. 6. in fin. & Ex. 11. th. 2.* Klock. *d. tr. c. 14. sect. 2. n. 4. & 18.* nisi forsan in ejusmodi loco, in quo inhabitantes de consuetudine subjectionis onus subire tenentur, simul domicilium suum foveant, quomodo in Electorum & Ducum Saxoniæ territoriis die Landsässeren vigere testatur Wehn. *obs. pr. verb* Landsässeren/ *quò pertinet, quod de simultaneè investitis refert Dn. Struv. Ex. ad ff. 9. th. 52. ex Carpz. lib. 6. resp. 115.* Cujusmodi in casu Domino territorii, perinde ut alii subditi, homagium Erbhuldigung præstare tenentur & duplicem personam Imperialem scilicet & provincialē repræsentare incipiunt. Gail. *d. cap. 6. n. 14.* Prætereà quoq; iisdem ferè, quibus aliàs immediati imperii cives gaudere solent, juribus & privilegiis fruuntur. Adeò, ut quod in principe die Landesfürstliche/ id in nobilibus immediatis die freye Adeliche Obrigkeit appellari, eosque propter paritatem jurisdictionis à vicino principe in exercitio suo consueto regalium impediri non debere cum aliis asserat Wehn. *d. loc. add.* Gail. *2 O. 62. n. 3.* Myler. *d. princip. & stat. imper. c. 25.* Spreng. *d. c. 15. ubi 12. regalia ipsis attribuit.* Qr. autem an superioritas territorialis propterea ipsis sit adscribenda? Quod nego cum Nobiliss. Dn. Præside, *Præceptore meo colendissimo in Disp. quam de constitutionibus principum ante triennium præsidendo*

 hic

hic loci habuit th. 7. vid. Klock. *d.tr.c.4. n. 296. & 300. & c.14. n.36. cum seqq.* A medii deinde ordinis vasallis illi, qui ab immediato quodam imperii principe de comitatu vel alio feudo nobili ad provinciam suam spectante sunt investiti, non multum distabunt. *add.* Reink. *d. reg sec. & Eccl. p. 1. cl 4. c. 14. n. 33.* A quibus si rursus alii de parte quadam subinfeudati fuerint, valvasinis isti optimè assimilari poterunt. Licet vero horum duorum generum vasallos ex longævâ feudorum possessione etiam ratione personæ nobilitatem consecutos esse *per d. text. 2. f 10.* probabiliter concludi posset: Hodiè tamen absque generali imperii nostri consuetudine id vix asserere licebit, postquam nobilitandi jus de reservatis imperatoris esse dicitur. *vid. th seq. pr.* Tantum igitur de juribus toti e. g. Ducatui imperatoriâ autoritate initiò tributis ejusmodi de parte quadam investiti sec. voluntatem principis ratione rei in feudum datæ proportionabiliter participare ipsis concessum erit. add. Reink. *d. c. 14 n. 14 & seq. & c. 16. n. ult.*

V. Ad utrumque hoc feudum constituendum respectu concedentis requiritur (1.) potestas (2.) Voluntas, eaque (3.) non simplex sed per illam ipsam rem, quæ in feudum datur, certum aliquem hominem nobilitandi.

Nob. Dn. Struv. *d. Ex. 3. th. 5* Obrecht *d. tr. l 1. c. 5. n 23. & 44.* Ex primo itaque requisito fluit, quod licet quis aliâs bona sua pro lubitu in feudum dare possit, nobile tamen feudum, si potestate nobilitandi careat, constituere nequaquam possit. Reink. *d. c. 14. in fin.* Est enim potestas primum requisitum in omni actione, quia potentia est principium cujusque effectus adeò ut si deficiat potentia, quicquid geratur, incongruum reputetur Tusch. *Tom. 1. conclus. 127. lit. A.* Quæ cum de iis solum intelligatur, quæ salvâ honestate & jure fieri possunt. *l. 15. d. condit. instit.* Tusch. *lit. P. concl. 460.* & verò jus nobilitandi ad jura majestatis majora referatur, nec nisi ab eo, penes quem summa in Rep. residet majestas exerceri soleat, hinc ultrò sequitur, in nostro imperio à nullo præter imperatorem & eos, quibus præterea ex speciali ipsius concessione

fione competit feudum nobile constitui posse, vid. Limn. *d. J. P. lib. 6. c. 1. n. 29. & seqq.* Carpz. *d. Leg. Reg. c. 3. sect. 13. n. 47. & seq.* quare etiam de reservatis imperatoris esse dicitur. Klock. *d. contrib. c. 3. n. 54.* Huic jam proximè etiam voluntatem accedere necesse est. Goth. Ant. *D. Feud. 1. th. 6. lit. b.* Sicuti enim illud, quod nostrum est, sine facto & voluntate nostrâ ad alium transferri nequit *l. 11. d. R. J. §. 41. d. R. D.* Ita deficiente summæ majestatis voluntate nemo nobilitatem per feudum impertiri vel propriâ autoritate sibiipsi arrogare poterit, etiamsi prædium aliquod ab eâ in feudum accipiat, cum feuda sine nobilitate dari possint, & nobilitas sine feudis. Ant. *d. lit. b.* Ista vero nobilitandi voluntas duplici modo declarari potest *expressè sc. & tacitè. Illud* fit, quando quis vel ab ipso supremo principe vel ipsius nomine & autoritate ab alio in Ducem, comitem &c. vel etiam nobilem in specie zum Ritter prius evehitur, & simul in signum collatæ dignitatis de beneficio quodam investitur. Obrecht. *d. jur. feud. l. 1. c. 5. n. 35. Hoc verò si vel* (n) quis sine præcedente speciali e. g. Ducis creatione ditionem quandam sub nomine ducatus vel feudi nobilis in specie ita dicti acceperit. *d. 2. f. 10. pr.* Tiraq. *d. nobil. c. 7. n. 14.* quem modum etiam adhuc hodiè valere putamus. Quamvis enim Rosenthal *c. 2. concl. 2. in fin.* de consuetudine quâdam imperii testetur, quâ de ducatu vel alio feudo majori s. regali simpliciter ab imperatore investitus non Dux &c. salutetur, sed pro nudo possessore Innhaber des Fürstenthumbs oder Graffschafft &c. habeatur. Ea tamen hoc in casu, quo jam primùm ditio quædam sub nomine ducatus in feudum conceditur, locum habere vix poterit. Cum enim concedens sciat vel scire debeat, ejusmodi dignitatem propriè personæ qualitatem esse, eique primariò inhærere, rei verò saltem secundariò & sec. quid inesse posse, hoc tamen non attento nihilominus dicto modo feudum ejusmodi de novo constituat, ideò nihil aliud inde, quam ejus, personam accipientis simul nobilitandi, voluntas colligi potest juxta vulgatam regulam: Qui vult consequens, vult etiam antecedens *l. 2. d. Jurisd.* Non secus ac servus, quem contra prohibitionem juris quis sibi in testamento suo in hæredem elegit, ex præsumtâ testatoris mente cum libertate institutus esse censetur. *§. 2. J. qui &*

 ex quib.

ex quib. cauf. De alio itaque casu videlicet feudi regalis, quod ex causâ quadam jam noviter imperio fuit apertum, rursus alii sub antiquo nomine concessi erit accipienda. *vid. th. seq. in fin.* cum consuetudo strictè debeat intelligi ac interpretari Nob. Dn. Struv. *Ex. ad ff 2. th. 50.* Vel (2.) quispiam de plebe aliqua vel plebis parte investitus sit eum in finem, ut hujus intuitu officium quoddam vel servitia militaria Ritterdienste in se suscipiat, indeque honorifico aliquo titulo s. nomine. e. g. Capitanei insignitus fuerit. *d. 2. f. 10. verf. qui verò de plebe.* Vel (3.) alicui nobilitandi potestatem habenti ab alio valvasore inferiori s. subvasallo per tempus aliquod militaria præstita sint officia, quò referri posse videntur verba *d. 2. f. 10. si antiquitùs beneficium teneant. add.* Obrecht. *d. lib. 1. c. 5. n. 27.* haud secus ac ille, qui lateri principis permissu ipsius adhæret, pro nobili habetur. Tiraqu. *d. nobil. c. 6. n. 10.* Quanquam etiam, si quis verba *d. c. 10.* de consuetudine accipere velit, nihil alieni à nobis dixerit, cum sicut leges expresâ ita consuetudo tacitâ summæ majestatis voluntate nitatur. *vid.* Nob. Dn. Struv. *Ex. ad ff. 2. th. 19.* eaque aliâs etiam hominem ortu plebejum reddere possit nobilem sec. Tiraqu. *d. tract. c. 10. n. 1. & seq.* Quodnam verò temporis spatium requiratur ad hoc, ut quis ob præstita servitia in numerum nobilium tandem computetur, cum nullibi sit expressum, meritò arbitrio judicis relinquendum erit per *l. 1. §. ult. ff. d. jur. delib. l. 13. ff. d. testib. l. 1. §. 1. in fine d. eff. mct.* Denique (4.) tacita nobilitandi voluntas adest, si infeudationi feudi nobilis ab inferiori quodam principe factæ summa majestas non contradicat, sed facto ipso approbet. *arg. l. 1. §. 6. in fin. C. d. vet. jur. enucl.* Tiraqu. *d. tr. c. 7. n. 5, 13. & seqq.* Reink. *d. tr. l. 1. cl. 4. cap. 14. n. 32. add.* Klock. *d. contrib. c. 4. n. 274.*

VI. In accipiente verò requiritur, (1.) ut tam feudi, quam ejus, quæ per illud offertur, nobilitatis capax sit, animumque (2.) unà cum re illam acceptandi habeat. Quibus præsuppositis ipsa deinde ejus, perinde ut aliorum jurium in re, subsequitur constitutio & acquisitio.

Hinc

Hinc non ſolum jure excluduntur illi, qui ad recipiendam nobilitatis dignitatem plane ſunt indigni, *l. fin C. d. ſtat. & imag.* de quibus, an & quinam ſint: *vid.* Limn. *d. J. P. l. 6. c. 1. n. 51 jung. th. ſeq. circ. fin.* ſed etiam, qui tanquam inhabiles, (licet alias per ſe nobilitatem optimè mereantur) feudum acquirere prohibentur, de quibus itidem, an interdum dentur. *Vid.* Dn. Struv. *Ex. feud 5. th. 12. & ſeqq.* Animum autem nobilitatem cum feudo acceptandi à parte inveſtiendi, ut in omni aliâ donatione, ita & hîc accedere oportet per *l. 55. d. O. & A. l. 19. § 2. ff. d. donat. l. 26. C. eod.* aliâs voluntas concedentis nihil operabitur. Nec enim beneficium invito datur. *l. 69. d. R. J.* Cæterum de ipsâ conſtitutione & acquiſitione, quæ feudis nobilibus cum aliis communis eſt. *vid.* Dn. Struv. *Ex. feud. 7. th. 11. cum Exerc. ſeq.*

VII. Hæc dicto modo ſemel alicui feudo indita qualitas licet faciat, ut plerumq; peculiaria jura ipſi inhæreant, quibus quilibet deinde feudo hoc ad ipſum per inveſtituram feudalem translato uti & frui poſsit: Ignobilis tamen perſona, etiamſi à ſummo principe de novo ſit inveſtitus, nobilitatem inde haud ſperabit.

Sicuti enim aliâs ſemel probata qualitas adſcititia poſteà tamdiu adeſſe cenſetur, donec ejus monſtretur abſentia *l. 51. de R. J. in 6. l. 2. C. d. profeſſ. & med. l. 22. d. prob.* Treutl. *V. 2. D. 4. th. 12. in fin.* Ita etiam prædiis quibusdam initiò tributa nobilitatis jura, etiamſi defunctus ſit primus acquirens, iisdem ſemper infixa manent & unà cum ipſis ad quemlibet poſſeſſorem transeunt. *arg. l. fin. C. d. præd. & omn. reb. navic.* nec prius extinguuntur, quam ipſum extinctum ſit feudum, vel ab ipſo concedente contraria voluntate rurſus adimantur. *add.* Klock. *d. contrib. c. 4. n. 278.* Haud ſecus ac feudum ignobile ſ. plebejum à nobili acquiſitum ſuam priſtinam retinet qualitatem, iisdemque, quibus anteà erat, oneribus obnoxium manet. Klock. *d. tr. c. 14. n. 18. & 28.* Cui non obſtat (1.) quod nobilitas iſta realis ab initio ſine per-

 ſonali

ſonali conſtitui nequeat, adeoque unâ expirante & altera expirare debeat. *l.35. d.R.J.* (2.) quod ſeſe reſpectu perſonalis inſtar acceſſorii habere nec ſine ſuo principali ſubſiſtere poſſe videatur. *l.178. d.R.J.* Quanquam enim utraque nobilitas ab initio ſimul & uno actu concedatur, nec, perſonâ penitùs ab eâ excluſâ, ſoli rei accommodari queat. *th. præced.* Ex iſtâ tamen ſimultaneâ conſtitutione & conjunctione ſatis abunde quoque colligitur, nullam aliam concedentis mentem fuiſſe, quam ut perſona per rem & viciſſim res mediante perſona æquè principaliter nobilitatem accipiat, & utraque ſuam ſeparatam diſtinctamque ab altera obtineat ſubſiſtentiam, nec impoſterum una ab alterâ dependeat, quo caſu oppoſitæ juris regulæ officium ſuum omninò perdunt. Caniſ. *in c.42. d.R.J. in 6.* Cujus rei exemplum dari poteſt in obligatione duorum reorum, quorum alter interdum ſalva manente in alterius perſonâ obligatione per pactum liberari poteſt. *arg. l.25. junct. l.23. ff d. pact.* Nob.Dn.Struv. *Ex. ad ff. 6. th.50.* Deinde etiam novum non eſt, ut, quæ ſemel utiliter conſtituta ſunt, durent, licet ille caſus extiterit, à quo initium capere non potuerunt. *l.85. §.1. d.R.J. l.140. §.2. d.V.O.* Sunt autem iſtiusmodi jura potiſſimum (1.) quod vaſallus ſ. poſſeſſor de feudo nobili, pro quo Domino ſuo præſtat ſervitia, collectas ſolvere regulariter non teneatur Tiraq. *d. tr. c.20. n.164.* Modeſt. Piſt. *conſ. 9. n.49. Vol.2. latè* Klock. *d. contrib. c.14 ſect.1. n.12. & ſect.2. n.1. cum ſeqq. ubi etiam unam vel alteram limitationem ſubjungit.* (2.) quod talia feuda etiamſi in inveſtitura nihil de eo ſit dictum, nihilominus vel territorialē ſuperioritatē, vel regalia (*hæc duo enim differre probat* Reink. *d. tr. p.1. cl.5. c.2. n.41. & cl.4. c.16. n.29.* Klock. *d. contrib. c.3. n.152. & ſeqq.*) vel denique omnimodam jurisdictionem annexam habeant. Guid.Pap. *deciſ.385. n.1.* Cum enim ex ſolâ qualitate vaſallitica inferri nunquam poſſit, quod quis ratione rei in feudum acceptæ Jurisdictioni Domini ſubjiciatur. *vid. th.4. in med.* ideò neceſſe eſt, ut illa, quam hactenus ipſe Dominus in territorio iſtius feudi exercuit, Jurisdictio unâ cum feudo in vaſallum quodammodo tranſeat, & ipſe quandam αὐτοκρατίας ſpeciem in illo præ ſe ferat. Secum namque pugnare videtur, uno eodemque reſpectu & vaſallum & ſubditum eſſe.

Hinc

Hinc si cum reservatione territorialis superioritatis vel (ratione feudi nobilis in specie ita dicti) superioris s. altæ Jurisdictionis feudum sit concessum, ita ut non tàm ad servitia feudalia, quam onera realia aliaque, quæ subjectionem quandam important, ipsi Domino investienti respectu istius feudi àb eo accepti sit obstrictus, verum nobilis feudi nomen vix merebitur. *add.* Guid. Pap. *decis 386.* Klock. *d. contrib. c. 14. n. 18 & 28.* Quamvis è contrario à concessione omnimodæ Jurisdictionis vel mixti & meri imperii ad feudum nobile concludere non liceat. Aliàs namque etiam ille imperii princeps, cui nobilitandi potestas non est, castrum quoddam vel pagum cum superiore vel inferiore Jurisdictione concedendo nobile feudum constituisse dicendum foret, id quod ea, quæ *th preced. 5.* dicta sunt, non admittunt. Præterea quoq; (3) ii, qui istiusmodi feuda àb imperatore & imperio immediatè possident, eorum intuitu, licet non sint status imperii, nihilominus tamen constitutionibus imperii fruuntur & quoad illa in Camerâ convenire debent. Gail. *d. arrest. c. 6. n 9. add. tamen th. 9. & 12.* Unde nobiles quosdam aliàs Landsassios ratione aliquorum bonorum, quæ Sattelgüter dicantur, singulariter in hoc, ut ratione illorum ipsis processus in Camerâ decernantur, privilegiatos esse testatur Gylm. *symph. T 3. t 235.* Wehner. *Obs pract. voc.* Sattelgüter. Ruding. *4 O 37.* Quò minus verò propter hæc ipsi rei inhærentia jura personam ignobilem tale feudum acquirentem sine novâ concedentis voluntate nobilitas sequatur, præter supra dicta *th. 1.* etiam illa adhuc obstat ratio, quod ita paulatim summæ majestatis jura non sine ipsius gravi præjudicio & Reipubl. detrimento minuerentur. Dum non amplius, ut deceret, nobilitas virtute, sed pecuniâ æstimaretur Tiraqv *de nob. c. 7. n. 14.* & nemo faciliùs quam divites rustici adeoq; planè indigni ad hanc dignitatem aspirare possent. Gylm. Symph. *T. 4 p. 1. V. 30. n. 76.* Cum tamen iis solùm nobilitatis jura sint tribuenda, quos virtutum probant ornamenta, honorumque decorant insignia *per l. fin. C. d stat. & imag. l 11. §. 1. ff. d. muner. & honor.* Quo nomine maximè laudandus Dux ille, à quo quispiam sub rusticis moribus & vita incultâ nobilitatem petens tale responsum tulisse fertur:

Divi-

Divitem te facilimè possem facere, nobilem nunquam possem. Tiraqv. *d. nobil. c. 6. n. 25. in fin.* Et hoc adeò procedit, ut nec ab ipso summo principe noviter de hoc feudo investitus vasallus nobilitate donatus præsumatur. Cum enim ea, qua *th. præced.* allata est, ratio hic omninò cesset & huic rei jura illa non demum sint couferenda, sed ex primâ constitutione ipsi adhuc insint, ideoque etiam id, quod suprà de nobilitandâ simul personâ dictum, locum hîc sibi vindicare non poterit. Et quamvis de jure feudali Longob. aliud dicendum videatur propter generalia verba *d. 2. f. 10. pr.* Et in Saxoniâ quoque in feudis regalibus observetur. Lehnr. *c. 21. in fin. ib.* Es erhöhet nichts des Mannes Schild noch seinen Adel / denn Fahnenlehn / ob ihme das geliehen wird. Matth. Coler. *decis. 203.* Goth. Ant. *Disp. feud. 1. th. 6. lit. b.* Huic tamen nostri imperii consuetudo, cujus mentio *d. th. præced.* facta, hodiè prorsus repugnat, secundum quam de hisce feudis simpliciter investiti Inhaber der Herrschafft etc. rectè appellantur à Gail. *de Arrest. c. 6. n. 9.* Quoniam itaque non minus ignobilibus & plebejis, quam nobilibus feuda nobilia sibi comparare & possidere licet. Tiraqv. *d. nobil. c. 7. n. 14.* Hippol. à Collib. *in nobili suo n. 28.* Hinc etiam à possessione eorum certum nobilitatis argumentum desumi nequit. Gylm. *T. 4. p. 1. V. 30.* Nec enim aliquid probat hoc esse, quod ab eo contingit abesse. *l. 10. C. d. probat.*

IIX. Expositâ hactenus feudi nobilis constitutione, & naturâ sequitur ut de *judice* potissimum dispiciamus, coram quo quisque, si opus est, jus suum, quod propter istiusmodi feudum sibi competit, persequi & ab alterius injuriâ vindicare possit.

Ordinis equidem & materiæ ratio exposceret, ut totam persequendi rationem, alterum illud juris cognoscendi membrum, Nob. Dn. Struv. *Exer. ad ff. 1. th. 45.* quod in judicio feudali consistit & præter judicem etiam actionem Domino vel Vasallo competentem modumque procedendi includit. Nobil. Dn. D. Struv.

Exer.

Ex feud. 1. th. 10. plenè pertractaremus. Quoniam tamen feuda nobilia reliqua duo cum aliis feudis communia habent, & jam satis enucleatè tradita peti possunt ex Dn. Struv. *Disp. feud. ult. th. 2. & 10. cum seqq.* ideoque negligentiæ vitium nos incursuros esse non speramus, si, ne disputatio nostra nimiùm excrescat, ista tanquam superflua omittamus, & ex hisce judicem solùm, quippè qui feudis regalibus maximè singularis esse videtur, aliquantò latiùs nunc contemplemur.

IX. *Qui*, si controversia de feudis regalibus immediatè ab imperio dependentibus inter duos imperii vasallos incidat, hodiè est ipse imperator.

Reink. *d. p. 1. cl. 4. c. 19 n. 41. & seqq.* & quidem adeò, ut non solùm Camera Imperialis, utut aliâs supremum imperii sit tribunal, ab ista feudorum majorum dijudicatione penitùs excludatur. Ord. Camer *p 2. t. 7. ubi dicitur :* Ob auch Sachen vorfielen/ Fürstenthumb/ Hertzogthumb/ Graffschafft &c. belangend/ so vom Reich zu Lehen rühren / so einem Theil gäntzlich und endlich abgesprochen werden sollen/ derselbigen Erkäntnis wollen wir der Keyserl. Majestät/ oder ihrer Liebd und Keyserl. Majestät abwesen/ Uns/ als Römischen König vorbehalten haben. *R Imper. d. An. 1521. tit.* der Römischen Keyserlichen Majestät Regiment. Rosenth *d. c. 12. c. 1. n. 30.* Gail. *1. O. 1 n. 31.* Reink. *d. c. 19. n. 6.* Sed nec vicariis imperii de hisce feudis cognitio competat, sed futuro imperatori reservari debeat. *A. B tit. 5.* ausgenommen der Fürsten Fahnenlehn/ denn derselben Lehn Vergleichnus behalten wir einem Keyser und Römischen König bevor. multò minus autem repudiato imperatore in arbitros de iis compromitti possit *arg. 2. f. 15. §. ult. & 46 in fin.* Reink. *d c. 19 n. 104. & seq.* Myler. *d. princip. & stat. imp. c. 20. p. 210. add* Rosenth. *d feud. c. 9. concl. 22. n 4.* An verò etiam exclusis paribus Curiæ seu Principibus imperii ipse solus hujusmodi causas decidere possit, nec necessitate juris eos adhibere teneatur, dubio non caret? Nos exercitii gratiâ affirmativam defendere conabimur cum

Reink. *d. c. 19. n. 19. & seqq.* Carpz. *d. Leg. Reg. c. 9. sect. 12. n. 29.* Confer. *instr. Fac. art. 5. n. 20.* § den Gerichtlichen Proceß *in fin.* quippe quam etiam feudorum moribus congruere patet *ex 2 f. 34. pr. & 1. f. 18. pr.* Diss. Limn. *d jur. publ. l. 2. c 9. n. 32. & 54 cum alleg.* Porrò etiam occasione verborum: gäntzlich und endlich. quæ *d tit. 7.* expresse sunt inserta, quæritur. (I.) Num etiam in possessorio solus imperator exclusâ Camerâ de hisce feudis judicet? Negativæ namque inhærentes dicunt, ob hanc ipsam causam vocem gäntzlich adjectam fuisse, ut excludatur possessorium, eò quod sententia in eo lata, licet ex quorundam opinione pro definitiva habeatur. Gail. *1. O. 7. n. 4.* non tamen per eam parti victæ statim res omninò abjudicetur, sed ipsi ad petitorium regressus detur. Reink. *d. p. 1. cl. 4 c. 19. n. 51.* E contrario vero affirm. sequẽtes precipuè nituntur (1.) generalialitate textus, & quod etiam in isto vocula gäntzlich satis vim suam exerat, quando altera pars à possessione penitùs repellitur ita, ut primâ petitione planè explosâ, proprietatis judicium intentare necesse habeat, si modò aliquid velit & possit suâ intentione consequi. Arum. *Disc. 3. ad Aur. Bull. th. 42.* (2.) quod aliàs ille, qui de possessorio cognoscit, etiam petitorium in fraudem Imperatoris ad se trahere posset, cum unum alterius sit præparatorium Gail. *1 O. 35. n. 11.* & continentia causę non sit dividenda, sed propter connexitatem coram uno judice terminanda. *l. 10. C. d. judic. c. 1. in med. x. d. seq. poss.* Nob. Dn. Struv. *Exerc. ad ff. 9. th. 54.* ut adeò absurdi evitandi gratiâ vox gäntzlich non aliter quam latè intelligi possit. *vid.* Magnificus Dn. Richter *Præceptor atque Patronus meus omni honoris & observantiæ cultu ætatem prosequendus Cent. reg. jur. I. n. 25.* ad quod (3.) etiam facit, quòd sec. rectiùs sententes aliàs quoque in omni caussa feudali non minus possessorium, quam petitorium coram Domino vel paribus intentari debeat. Nob. Dn. Struv. *d. Ex. ult. th. 4.* Gemmel. *comp. jur. feud. part. 11. pag 130. vers. consequenter quæritur.* Et huic posteriori opinioni tanquam veriori etiam nos hac vice subscribere non veremur cum Limn. *d. c. 9. n. 78.* Longius aberrare videntur illi, qui (II.) dictum verbum gäntzlich ad ipsum corpus & quantitatem rei controversæ referentes dubitare volunt: An, si non de integro feudo

feudo regali, sed certâ saltem ejusdem parte contendatur, adhuc quoque solius imperatoris sit cognitio? Hanc enim dubitandi rationem reliqua *d. t. 7.* clara verba facilè diluunt, utpote quæ non illum, quem diss. volunt, sensum præ se ferunt, sed qualitatem sententiæ decisoriam & privatoriam unicè respiciunt. *vid.* Reink. *d. c. 4 n. 100.* Et hoc, quod hactenus de judice feudi regalis immediati diximus, obtinet etiam in regalibus separatim in feudum ab imperatore datis, licet forsan respectu feudi minoris dignitatem regalem annexam non habentis alicui sint concessa. Cap. Ferdin. III. *art. 25. verb.* der darüber (Zollregalien) einfallende Streit-entscheidung vor niemand anders als uns gehörig. Reink. *d. c. 19. n. 49.*

X. Quod si verò de feudis non regalibus s. minoribus immediatis duo inter se contendant, Cameram Imperialem judicem competentem esse plurimi statuunt, ita tamen, ut Imperator cum Camera hoc in casu concurrat & præventioni locus existat.

Rosenth. *d. feud. c. 12. concl. 1 n. 27. & seqq.* Gail *1. O. 29. n. 5. & seq. & O. 121. n. 3. novissimè* Myler. *d. princip. & stat. imp. c. 20. pag. 209.* ex hâc potissimum ratione, quod in alleg. *tit. 7.* tantùm causæ feudorum imperii regalium exceptæ legantur, earumque cognitio non tam ob qualitatem feudalem, ratione cujus per se & naturâ suâ ad Dominum feudi spectat, quam propter dignitatem & gravitatem istis feudis inhærentem soli imperatori in signum præeminentis superioritatis sit reservata, Reink. *d. c. 19. n. 67.* quod cum cesset in aliis feudis minoribus, ideoque etiam lites de hisce feudis orientes coram Camerâ ventilari ab eaque terminari posse, non quidem tanquam ab ordinario loci, sed ut judice feudali, vices ipsius Cæsareæ majestatis tanquam Domini feudi sustinente, eamque in administratione justitiæ referente. Ros. *d. n. 27.* Ab hâc autem sententia recedunt alii, horum, perinde ut regalium, judicem solum imperatorem constituentes,

quos cum suis rationibus refert Limn. *d. lib. 2. c. 9. n. 159. & seqq* ut ferè imperatoriâ decisione hac in re opus esse videatur.

XI. Hæc ita in feudis immediatè imperio subjectis obtinent: De cæteris namque, quæ mediatè imperio subsunt, inter duos vasallos orta contentio non à solo feudi Domino, sed adhibitis simul paribus curiæ determinari debet.

Quamvis enim jus feudale Jurisdictionem istam cuilibet feudi Domino tribuat *2. f. 55. §. præterea. c. 5. X. d. judic. c. 6. d. for. compet.* Illam tamen, ut ex aliis locis apparet, simul inter feuda dignitatis tam regalia, quam in specie nobilia ab ipso rege seu imperatore concessa, & alia per Ducum, Comitum &c. subinfeudationem constituta, differentiam adstruere videtur; quod de iis semper solius Domini, regis videlicet seu imperatoris sit cognitio, nec teneatur pares curiæ in consilium adhibere. *1 f. 18. pr. junct. 2. f. 10. pr. vers. qui verò à principe verb. Capitaneus* (ideò forsan, quia indignum videbatur, regiam majestatem ita constringi, ut lites de hisce feudis immediatè ab ipsâ profectis obortæ solâ ipsius sententia decidi non possint.) In hisce verò Dominus inferior excluso parium judicio ipse solus judicare nequeat. *d. vers. Præterea 2. f 15. verb. cum suâ Curiâ Dominus. non obst. d. 2. f. 34. pr. verb. Cæteræ verò caussæ apud pares curiæ.* quæ cum nullâ factâ mentione Domini priori membro opponantur, inde videri posset, ipsum ab harum caussarum dijudicatione fuisse exclusum. Respondetur enim (1.) textum cum *d. vers. præterea* esse conjungendum, causamque (2.) istius rei hanc fuisse, quod compilatoribus juris feudalis non fuerit controversum, ipsum Dominum posse judicare, ut videre licet ex *d. 2. f. 15.* sed hoc solùm, an teneatur Dominus pares adhibere, id quod deciditur *d. 2. f. 34. pr. & d. 1. f. 18.* in quo verba: *in judicio* ex *d. 2. f. 15.* ita sunt explicanda: *à Domino instituto, & cui Dominus præest.* Et istam juris feudalis de paribus adhibendis dispositionem, cum nullo jure reperiatur sublata, quin & hodiè sit observanda, dubi-

dubitari non debet. *arg. l. 32. C. de appell.* Nob. Dn. D. Struv. *Ex. feud. ult. th. 5. pr.* Cujac. de feud, *lib. 1. tit. 15.* & alleg. *à Rosen. c. 12. concl. 1. n. 9.* Dissentiunt alii, cognitionem inter duos vasallos unà cum Domino paribus saltem eo in casu tribuentes, quando quæstio est inter duos assertos vel ambiguos vasallos, quorum uterque dicit, feudum controversum esse antiquum, & ad se tanquam agnatum spectare. Curt. Jun. *tr. feud. p. 7. q. 1. n. 6.* Gemmel. *comp. jur. feud. p. 2. p. 127.* & alleg. *à Rosenth. d. c. 12. concl. 1. n. 8. lit. h. & concl. 2. n. 17. lit. t.*

XII. Hactenus de judice inter duos vasallos tam immediatos quam mediatos. Restat ut etiam videamus, coram quo controversia inter ipsum Dominum & vasallum finiri debeat. Et paribus Curiæ id munus in jure feudali deferri cum feudistis communiter asserendum videtur, sive principaliter sive per consequentiam, sive ipsum supremum feudi Dominum sive alium inferiorem caussa concernat.

De lite principaliter Dominum tangente sunt textus *1. f. 22. §. ult. 2. f. 16. & 39. §. si inter. 2 f. 55. §. pen Gail. 1. O. 1. n. 54.* quod verò idem obtineat, quando per consequentiam causa ad ipsum spectat, satis probat tex. *2. f. 46.* in quo paribus Curiæ, h. e. vasallis ab eodem Domino immediato feuda tenentibus. *vid.* Dn. D. Struv. *Exerc. feud. 4. th 18.* nulla alia de causa cognitio tribuitur, quam quod in casu ibidem proposito vasallus succumbens adversus Dominum suum de evictione habeat regressum. Similis casus habetur *in 2. f. 15. add.* Obrecht. *d. jur. feud. l. 4. c. ult. n. 33.*

14. Rof. *d. concl. 3. n. 12.* Limn. *d. J. P l. 2. c. 19. n. 76.* Obrecht. *d. c. ult. n. 33.* Non obst. (1) quod sicut de jure civili procurator fisci in caussis ad fiscum spectantibus judicare potuerit: Ita etiam & multò magis ipsi imperatori istud licere videatur, *per l. 9. ff. d. off. proconf. t. t. C. ubi cauf. fisc. l. 3. ff. d. his, quæ in test. del. l. 41. d. hered. instit.* Præterquam enim quòd, ut ex dictis locis appareret, plerunq; non ipsi imperatores cognoverint, sed certos quosdam eam in rem judices habuerint, nemoq; regulariter in suâ causâ judex esse possit. *Vid.* Dn. D. Struv. *Ex. ad ff. 4. th. 55.* etiam non nisi jure feudorum consuetudinario planè deficiente ad jus commune recurrere debemus. *2 f. 1.* (2.) objicitur, quod cum omnis jurisdictio penes imperatorem sit, ac ipse superiorem non recognoscat, alius ejusdem judex esse non possit, quippe cui sese non submiserit. Rz. enim (1.) per instantiam *art. 5. A. B.* ubi salvâ ipsius potestate supremâ Electorem Palatinum Rheni judicem sortitur. *non obst l. 4. ff. d. recept. arb.* (2.) jurisdictionem istam ne in vasallo quidem, nedum in Domino subjectionem inducere. *Vid. th. 4. in med.* eamque (3) ex illo contractu, quo Dominus & Vasallus constituuntur, sec. mores feudorum venire, Imperatorem autem sec. jus naturale seu gentium ex contractu suo obligari dubium non est. Nob. Dn. Struv. *Ex. ad ff. 2. th. 9.* Quo ipso simul etiam quodammodo removetur eorum opinio, qui d. dispositionem *art. 5. A. B.* etiam in caussis feudalibus locum habere autumant, quos latius refutat Reink. *d. reg. sec. & Ecc. l. 1. cl. 4. c. 5.* Et hactenus dicta de Domino à judicandi munere hoc in casu removendo procedunt, nisi litigantes vasalli omissâ fori declinatoria jurisdictionem Domini tacitè prorogarint *per l. 77. ff. d. judic.* Obrecht. *d. c. ult. n. 179.* Rosenth. *d. c. 2. n. 21.* ubi varias hujus rei ampliationes recenset.

XIII. Ut verò vel coram Domino feudi vel paribus Curiæ dicto modo judicium institui possit, duo insuper à feudistis requiruntur,

runtur. (1.) ut de feudo sive re feudali sit contentio. (2.) ut, litigantes aut reverâ feudi illius, de quo quæstio est, Dominum & vasallum, aut unius ejusdemque Domini vasallos esse certò constet, vel isti ad minimum tales sese asserant.

Prius equidem requisitum quod attinet, illud præcisé exigi satis patet ex. 2. *f. 55. vers. prætereà junct.* 2 *f. 39. §. si inter.* in posteriori tamen etiam solam assertionem vasalliticam ad jurisdictionem hanc fundandam sufficere, proptereaque vasallum putativum non minus ac verum à Domino vel ejus curia vocatum se sistere debere ob text. 2. *f. 15. in fin. & 46. in fin.* negari non potest. *eo tantùm excepto, quod, ubi cum Domino lis intercedit, adeoq; paribus cognitio competit, litis ordinandæ gratia vasallus iste putativus insuper ab ipsis impropriè prius investiri debeat, quo nim. ejus pares efficiantur* 2. *f. 20. non obst. d.* 2. *f. 39. vers. sed si nihil. Vid. Nob. Dn. Struv. d. Ex. feud. ult. th. 7. in fin.* Utut alii in casu, quo coram Domino lis agitari debet, dissentiant, putantes, non nisi inter vasallos, quorum uterque aliud adhuc feudum ab eo tenet, ejusdem cognitionem consistere posse. Obrecht. *d. l. n. 123. & 138.*

XIV. Cæterum si unûm ex hisce requisitis prorsus deficiat, nec utrumque simul concurrat ita, ut vel de re allodiali, vel inter eum qui v. g. expectativam solum in feudo habet, vel inter vasallos non ab eodem Domino feudum recognoscentes quæstio vertatur, juris-

Nob. Dn. D. Struv. *d. Ex. ult. th. 7. pr.* Obrecht. *d. l. 4. c. ult. n. 93. & 107. it: 134.* Mynſ. *1. O. 99. & 5. O. 75.* Roſenth. *d. c. 12. concl. 2. n. 8, 11. & 12. cum ſeq.* niſi forſan Domino feudi ordinaria loci Jurisdictio ſimul competat, quo caſu, an controverſia feudalis ſit, nec ne, parùm attenditur. Curt. Jun. *p. 7. n. 9.* Roſenth. *d. concl. 2. n. 60. & ibi alleg. lit. π.*

XV. Non tamen è contrario poſitis iſtiusmodi requiſitis ſtatim hinc conſequitur, quod Dominus vel pares in dictis caſibus neceſſariò cognitionem ſubire debeant litesque feudales ipſimet dirimere cogantur.

Quod ſi enim vel (1.) tam Domino quam vaſallis alium adire placuerit, vel ſpeciali pacto inveſtituræ adjecto de certo judice ſibi proſpexerint, de quo Obrecht. *d. l. 4. c. ult. n. 115. & 162.* Roſenth. *d. c. 12. concl. 2. n. 52.* vel (2.) in provincia quadam aut curia conſuetudine vel privilegio aliquo ſingulares ſint conſtituti judices feudales, ut: quando in hac vel illa Curia Dominus, vel Dominus & pares conjunctim judicem conſtituunt feudalem aut curtis vulgò: einen Lehen oder Mannrichter / ita tamen, ut is ſit quaſi præſes parium, hi verò ejus ſcabini & adſeſſores. *Vid.* Roſenth. *d. concl. 2. n. 43. & ſeq.* Obrecht. *d. c. ult. n. 164.* quomodo à nobilibus circuli franconici ſingulare conſilium ſive judicium equeſtre Ritterrath conſtitutum & à Rudolpho II. imperatore confirmatum eſſe teſtatur Wehn. *obſ. pract. voce* Kreißtag verſ. überdiß hat löblich ꝛc. aut (3.) Dominus feudi pares Curię planè non habeat, (4.) alter litigantium eos in teſtes produxerit (5.) Dominus vel pares curiæ ex juſta & probabili cauſſa ut ſuſpecti recuſentur Obrecht. *d. c. ult. n. 106. & ſeqq.* aut Denique (6.) dicti judices in adminiſtranda juſtitia nimis ſint negligentes. Tunc certè quatuor hiſce poſterioribus caſibus quandoque ad ordinarium loci, quandoque etiam ad ſuperiorem; prioribus verò ad judicem ſpecialiter electum lites feudales pertinere ambigendum non erit.

erit. *Vid.* dd. Aut. Nob. Dn. Struv. *d. Ex. ult. th. 7. in fine.* Curt. jun. *p. 7 n. 14.* Gemmel *comp. jur feud. p. 11. pag. 130 pr.* Et hæc de judice primæ instantiæ: Porrò etiam aliquid dicendum adhuc esset de judice secundæ instantiæ sive appellationis, sed cum non solùm ob quæstionem illam præjudicialem suprà *in thes. 10.* nondum decisam quodammodo suspendendum sit judicium, sed etiam *text. 1. f. 22.* & quæ habet Gail. *1. O. 1. n 56. & 2. O. 156.* Mynf. 5. O. 5. *& 99. n. 3.* Rosenth. *d. c. 12. concl. 20.* generalem quandam hac de re instructionem suppeditent, ideoque pauca hæc ex istâ intricata alias nec tamen plenè ulibi elaborata feudorum nobilium materiâ delibâsse hac vice sufficiat.

S. D. G.

SI datur insignis virtutis palma valenti
Solvere belligerâ Gordia vincla manu;
Hæc quoque danda tibi, cui tot superare labores
Vis fuit, & nodos solvere jure graves.
Ergò Diva Themis meritos mox reddet honores,
Ingenioque feret præmia digna tuo.

Cl. Dn. Respondenti honoris & amoris ergò gr. f.

Christoph Philip Richter D.
Com. P. C. Prof. P. Fac. Jur. Senior, & p. t. Decanus.

Hinc etiam Themis alma tibi sua dona refundet,
& dabit è pleno præmia larga sinu.
Gratulor, & magno cedent tibi præmia honori,
Quæ tibi pro meritis donat amica Themis!

Clariss. Dn. Candidato Consobrino & amico suo singulariter dilecto ex animo gratulatur

Georgius Adam Struve/
D. J.U. Prof. P.

PArrhasii ingeniosa manus sibi jura tabellæ
Vindicat, ars fundo dignior ipsa suo est.*
Tu mihi Parrhasius, feudum dum nobile pingis,
Dignus es, hac fundum qui mereare manu.

* §. si quis. 34. Inst. de R. D.

Officii gratiâ scripsi ex tempore

J. Strauch D. Præses.

NOn spes, non votum, non somnus præstat honores;
Ast hoc conciliant sudor durique labores.
Qui cupit optatam metam contingere, certet;
Nam nisi certantis cingunt sua tempora lauro
Ardalides Musæ, quoniam virtutis amara
Est via, spissis & semper circumdata septis.
Et nemo fructus dulcem gustare meretur
Virtutis, qui non ventos perpessus & imbres.
Cum sic Aonidum Musarum castra secutus
Hactenus Astrææ soboles: Clarissime Fautor,
Ut decet egregium pietatis & artis Alumnum.
Continuo aggressus nodosi dogmata Juris,
Et solidos legum studiosè evolvere nexus.
Præmia nunc igitur curis studioq; fideli
Digna tuo capies, rubram capitiq; coronam
Imponet Patrum series dilecta Lycei.

Hinc

Hinc quoniam quivis ipſi gratantur amici,
Gutture non rauco dicentes jubila læta.
Cur ego conticeam? Votis ardentibus oro
Terrarum Dominum, cûi parent omnia ſoli,
Ut Tibi collatum jam ritè ſecundet honorem.
Vive valeque diu: Pondus Deus addito Votis.

Quod fauſtæ gratulationis ergò Dn. Doctorando apponere voluit ac debuit

Johan. Chriſtophorus Hartmannus
Saxo-Hennebergicus Stud. Phil.

IMperii Moderator iis inſignia Feudi
De Regno benè qui demeruêre dicat:
Sic Themis & merito ſemper ſua præmia confert,
donaque pro magno digna labore parat.
Ut quoque nunc capias inſignia ſplendida Juris,
ſtamine de feudo Te meruiſſe probas.
Nec niſi ritè probas: felices gratulor auſus,
& faveat cœptis Numina ſancta precor.

Gratulationis ergò pauca hæce Clariſſimo Dn. Doctorando, Cognato ſuo plurimùm honorando ſcribere debuit

Johann. Auguſt. Struve.

DUm, quid ſit, doctè pertractas, Nobile Feudum,
Ingenium prodis nobile ritè Tuum!
Nobilibus ſtudiis hos Nobilitatis Honores
Quærere, cura Tibi nobilis una fuit:
Nobilis in præſens eadem eſt Tibi cura. Labori

Est labor, eſt ingens, & fermè maximus, ante
Quàm quis ſcrutetur ſinuoſa volumnia juris,
Nec non ſupremus juris, qui ſperat honores,
Impendendus: ſed tandem labor omnia vincit
Improbus, atque ſuos viridi Themis alma coronâ
Cultores cingit; quod tu quoque, Frater amande,
Teſtaris, qui nunc ſpacioſa ferè æquora juris
Emenſus multos ſudaſti ſtrenuus annos,
Adque ad pergratum meriti jam littus honoris
Jure capeſſendum, quæ ſit natura vaſalli
Nobilis, ac ejus hodie, quæ jura revelans
Diſcutis. hiſce tuis inſta, Deus annuat illis,
Cœptis, mox capies certiſſima feuda Themiſtos,
Illaque Te fidum cupit inveſtire vaſallum.
Laudo tuos auſus: tantos benè vertat honores,
Hoc precor, hoc voveo, quod faxit & almus Jova.

Hæc
Venâ non amænâ
Mente tamen ſerenâ
& ex fraterno affectu adjicere voluit

Johan Caſpar Hummel.
Schleuſ. Fr.

F I N I S.

